

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพการผลิตและการตลาด มังคุดในอำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช มีข้อมูลและผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตมังคุดของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดมังคุดของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตมังคุดของเกษตรกร

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

1.1 เพศ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.4 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 39.6 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 เพศของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ชาย	67	60.4
หญิง	44	39.6
รวม	111	100

1.2 อายุ

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีอายุเฉลี่ย 52.60 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.1 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.3 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีอายุสูงสุด 81 ปี อายุต่ำสุด 22 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.03 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 อายุของกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง

ช่วงอายุ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 41 ปี	22	19.8
41 - 50 ปี	29	26.1
51 - 60 ปี	27	24.3
61 - 70 ปี	20	18.0
71 ปีขึ้นไป	13	11.7
รวม	111	100

อายุต่ำสุด 22 ปี

อายุเฉลี่ย 52.60 ปี

อายุสูงสุด 81 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.03

1.3 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.4 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	4	3.6
ประถมศึกษา	81	73.0
มัธยมศึกษา	16	14.4
ปวช.-ปวส.	6	5.4
ปริญญาตรี	4	3.6
รวม	111	100

2. อาชีพนอกเหนือจากภาคเกษตรกรรม

2.1 ประเภทของรายได้

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้นอกภาคเกษตรกรรม จากการประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 12.6 รองลงมามีรายได้จากการประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 5.4 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ประเภทของอาชีพ

ประเภทของอาชีพ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้นอกภาคเกษตรกรรม	84	75.7
รับจ้างทั่วไป	4	3.6
ค้าขาย	3	2.7
รับราชการ	14	12.6
รัฐวิสาหกิจ	6	5.4
รวม	111	100

2.2 รายได้นอกภาคเกษตรกรรม

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้นอกภาคเกษตรกรรมเฉลี่ย 1,843.24 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.6 รองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.3 เกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตรกรรมสูงสุด 18,000 บาท ต่ำสุดไม่มีรายได้นอกภาคเกษตรกรรม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4019.62 (ตารางที่7)

ตารางที่ 7 รายได้นอกเหนือจากภาคเกษตรกรรม

รายได้(ต่อเดือน)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	84	75.5
รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท	14	12.6
5,001 - 10,000 บาท	7	6.3
10,001 บาทขึ้นไป	6	5.4
รวม	111	100

รายได้นอกภาคเกษตรกรรมต่ำสุดไม่มีรายได้
 รายได้นอกภาคเกษตรกรรมเฉลี่ย 1,643.25 บาท
 รายได้นอกภาคเกษตรกรรมสูงสุด 18,000 บาท
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4,019.62

3. รายได้จากภาคเกษตรกรรมนอกเหนือจากมังคุด

3.1 รายได้จากยางพารา

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากยางพาราเฉลี่ย 7,234.23 บาทต่อปี ซึ่งเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่ไม่มีสวนยางพารา และไม่มีรายได้คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาเป็นเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดที่มีรายได้จากยางพารา 20,001 - 30,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 8.1 และเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากยางพาราสูงสุด 100,000 บาทต่อปี ต่ำสุดไม่มีรายได้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15,351.02 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 รายได้จากยางพารา

รายได้(ต่อปี)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	81	73.0
รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท	6	5.4
10,000 - 20,000 บาท	8	7.2
20,001 - 30,000 บาท	9	8.1
30,000 บาทขึ้นไป	7	6.3
รวม	111	100

รายได้จากยางพาราต่ำสุดไม่มีรายได้

รายได้จากยางพาราเฉลี่ย 7,234.23 บาท

รายได้จากยางพาราสูงสุด 100,000 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,535.02

3.2 รายได้จากกลางสาด

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากกลางสาดเฉลี่ย 180.18 บาทต่อปี ซึ่งเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่ไม่มีส่วนกลางสาดและไม่มียาได้ คิดเป็นร้อยละ 97.3 รองลงมาเป็นเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดที่มีรายได้จากกลางสาดไม่เกิน 5,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.8 และเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากกลางสาดสูงสุด 10,000 บาทต่อปี ต่ำสุดไม่มีรายได้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,153.64 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 รายได้จากกลางสาด

รายได้(ต่อปี)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	108	97.3
รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท	2	1.8
5,000 - 10,000 บาท	1	.9
รวม	111	100

รายได้จากกลางสาดต่ำสุดไม่มีรายได้

รายได้จากกลางสาดเฉลี่ย 180.18 บาท

รายได้จากกลางสาดสูงสุด 10,000 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,153.64

3.3 รายได้จากเงาะ

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากเงาะเฉลี่ย 15,567.57 บาทต่อปี ซึ่งเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่ไม่มีสวนเงาะ และไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาเป็นเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดที่มีรายได้จากเงาะไม่เกิน 10,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 19.8 และเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากเงาะสูงสุด 200,000 บาทต่อปี ต่ำสุดไม่มีรายได้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 25,161.16 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 รายได้จากเงาะ

รายได้(ต่อปี)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	47	42.3
รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท	22	19.8
10,001 - 20,000 บาท	14	12.6
20,001 - 30,000 บาท	8	7.2
30,001 บาทขึ้นไป	20	18.0
รวม	111	100

รายได้จากเงาะต่ำสุดไม่มีรายได้

รายได้จากเงาะเฉลี่ย 15,567.57 บาท

รายได้จากเงาะสูงสุด 200,000 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 25,161.16

3.4 รายได้อื่นๆ

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากการทำไร่ทำนา ปลูกผัก ไม้ดอกไม้ประดับ เฉลี่ย 6,072.07 บาทต่อปี แต่ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จากการประกอบกิจการดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 77.5 รองลงมาเป็นเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดที่มีรายได้จากการประกอบกิจการดังกล่าว โดยมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.2 และเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากการประกอบกิจการดังกล่าว สูงสุด 100,000 บาทต่อปี ต่ำสุดไม่มีรายได้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 16,367.91 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 รายได้อื่นๆ (ทำไร่ ทำนา ปลูกผัก ไม้ดอกไม้ประดับ)

รายได้(ต่อปี)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	86	77.5
รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท	8	7.2
10,001 - 20,000 บาท	7	6.3
20,001 - 30,000 บาท	4	3.6
30,000 บาทขึ้นไป	6	5.4
รวม	111	100

รายได้ต่ำสุดไม่มีรายได้   รายได้เฉลี่ย 6,072.07 บาท
 รายได้สูงสุด 100,000 บาท   ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 16,367.91

4. พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีพื้นที่ทั้งหมดเฉลี่ย 11.62 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทั้งหมดไม่เกิน 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ทั้งหมด 11 - 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.1 โดยเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดทั้งหมดสูงสุด 100 ไร่ ต่ำสุด 1.50 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.01 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด

พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
พื้นที่ไม่เกิน 10 ไร่	70	63.1
11 - 20 ไร่	29	26.1
21 - 30 ไร่	7	6.3
31 ไร่	5	4.5
รวม	111	100

พื้นที่ทั้งหมดต่ำสุด 1.50 ไร่

พื้นที่ทั้งหมดเฉลี่ย 11.62 ไร่

พื้นที่ทั้งหมดสูงสุด 100 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.01

5. พื้นที่ปลูกมังคุด

5.1 พื้นที่ปลูกมังคุดทั้งหมด

เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดทั้งหมดเฉลี่ย 5.59 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกมังคุดไม่เกิน 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 67.6 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกมังคุดทั้งหมด 6 - 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.4 โดยเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกมังคุดสูงสุด 30 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.52 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 พื้นที่ปลูกมังคุดทั้งหมด

พื้นที่ปลูกมังคุดทั้งหมด	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
พื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่	75	67.6
6 - 10 ไร่	26	23.4
พื้นที่มากกว่า 10 ไร่	10	9.0
รวม	111	100

พื้นที่ปลูกมังคุดต่ำสุด 1 ไร่

พื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 5.59 ไร่

พื้นที่ปลูกมังคุดสูงสุด 30 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.52

5.2 พื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้ว

ในจำนวนพื้นที่ที่ปลูกมังคุดทั้งหมดของเกษตรกรแต่ละรายพบว่า มีพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้วบางส่วน และอีกบางส่วนยังไม่ให้ผลผลิต ซึ่งพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 4.39 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาเป็นพื้นที่ 5 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.7 พื้นที่ให้ผลผลิตแล้วสูงสุด 30 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.92 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 พื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้ว

พื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว(ไร่)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
พื้นที่ให้ผลผลิตไม่เกิน 5 ไร่	88	79.3
พื้นที่ให้ผลผลิตมากกว่า 5 ไร่	23	20.7
รวม	111	100

พื้นที่ให้ผลผลิตแล้วต่ำสุด 1 ไร่

พื้นที่ให้ผลผลิตแล้วสูงสุด 30 ไร่

พื้นที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 4.39 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.92

6. ลักษณะของพื้นที่ปลูก

พื้นที่ปลูกมังคุดของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ คิดเป็นร้อยละ 85.6 รองลงมาเป็นพื้นที่ดอน พื้นที่เชิงเขา คิดเป็นร้อยละ 14.4 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ลักษณะของพื้นที่ปลูก

ลักษณะของพื้นที่	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
พื้นที่ดอน	16	14.4
พื้นที่ราบ	95	85.6
รวม	111	100

*หมายเหตุ : พื้นที่ดอน หมายถึง พื้นที่ที่มีระดับสูงกว่าพื้นที่ราบ ไม่มีน้ำท่วมขัง

: พื้นที่ราบ หมายถึง พื้นที่ที่เป็นที่ราบดินค่อนข้างเหนียวความชื้นในดินสูง ในช่วงหน้าฝนบางพื้นที่อาจมีน้ำท่วมขัง

7. ระยะปลูกที่ใช้และจำนวนต้นต่อไร่

7.1 ระยะปลูก

การปลูกมังคุดของเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ระยะปลูก 10 X 10 เมตร คิดเป็นร้อยละ 87.4 รองลงมาใช้ระยะปลูก 8 X 8 เมตร คิดเป็นร้อยละ 5.4 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ระยะปลูก

ระยะปลูก	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
5 X 5 เมตร	1	.9
6 X 6 เมตร	1	.9
6 X 7 เมตร	2	1.8
7 X 7 เมตร	1	.9
8 X 8 เมตร	6	5.4
8 X 10 เมตร	2	1.8
9 X 9 เมตร	1	.9
10 X 10 เมตร	97	87.4
รวม	111	100

7.2 จำนวนต้นต่อไร่

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่ จะใช้ระยะปลูก 10 X 10 เมตร ซึ่งทำให้ได้จำนวนต้น 16 ต้นต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่ใช้ระยะปลูก 8 X 8 เมตร ซึ่งทำให้ได้จำนวนต้น 25 ต้นต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.8 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 จำนวนต้นต่อไร่

จำนวนต้น(ต่อไร่)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
13 ต้น	2	1.8
14 ต้น	1	.9
15 ต้น	2	1.8
16 ต้น	76	68.5
17 ต้น	1	.9
18 ต้น	4	3.6
19 ต้น	1	.9
20 ต้น	6	5.4
21 ต้น	1	.9
22 ต้น	1	.9
25 ต้น	12	10.8
26 ต้น	1	.9
27 ต้น	1	.9
30 ต้น	2	1.8
รวม	111	100

จำนวนต้นต่ำสุด 13 ต้นต่อไร่

จำนวนต้นเฉลี่ย 17.48 ต้นต่อไร่

จำนวนต้นสูงสุด 30 ต้นต่อไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.24

8. แรงงานที่ใช้ในการผลิตมังคุด

8.1 แรงงานในครัวเรือน

การผลิตมังคุดของเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครัวเรือน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาใช้แรงงานในครัวเรือนเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 8.1 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดใช้แรงงานในครัวเรือนสูงสุด 4 คน ต่ำสุด 1 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .40 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 แรงงานในครัวเรือน

แรงงานในครัวเรือน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1 คน	9	8.1
2 คน	96	86.5
3 คน	5	4.5
4 คน	1	.9
รวม	111	100

แรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน

แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน

แรงงานในครัวเรือนสูงสุด 4 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .40

8.2 แรงงานจ้าง

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ใช้แรงงานจ้างในการผลิตมังคุด คิดเป็นร้อยละ 95.5 รองลงมา เป็นเกษตรกรที่ใช้แรงงานจ้าง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดใช้แรงงานจ้างสูงสุด 12 คนต่ำสุดไม่ใช้แรงงานจ้าง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 19 แรงงานจ้าง

แรงงานจ้าง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่จ้างแรงงาน	106	95.5
2 คน	5	2.7
3 คน	1	.9
12 คน	1	.9
รวม	111	100

แรงงานจ้างต่ำสุด ไม่ใช้แรงงานจ้าง

แรงงานจ้างเฉลี่ย .19 คน

แรงงานจ้างสูงสุด 12 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21

9. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

9.1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และไม่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่ในปริมาณที่ใกล้เคียงกันคือ เกษตรกรไม่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชคิดเป็นร้อยละ 46.1 และเกษตรกรที่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการดูแลรักษาผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 53.9 โดยแบ่งออกเป็นเกษตรกรที่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชร้อยละ 19.1 เกษตรกรที่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงร้อยละ 33.1 และเกษตรกรที่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคร้อยละ 1.7 (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	53	46.1
มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
-ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช	22	19.1
-ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง	38	33.1
-ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรค	2	1.7
รวม	115	100

*หมายเหตุ เกษตรกรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากกว่า 1 ประเภท

9.2 ระยะเวลาการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ระยะที่เกษตรกรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชส่วนใหญ่ใช้ในระยะเวลาแตกใบอ่อน ซึ่งเป็นสารเคมีประเภทป้องกันกำจัดแมลงควบคู่กับสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาใช้ในระยะเวลาติดผลถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้สารเคมีประเภทป้องกันกำจัดแมลง ควบคู่กับสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช คิดเป็นร้อยละ 12.2 (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ระยะเวลาป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ระยะเวลาป้องกันกำจัดศัตรูพืช	ประเภทของสารเคมีที่ใช้	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ใช้สารเคมี	-	53	46.1
แตกใบอ่อน	สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงและวัชพืช	42	36.5
ติดผล - เก็บเกี่ยว	สารป้องกันกำจัดแมลงและวัชพืช	14	12.2
เกิดโรคระบาด	สารป้องกันกำจัดโรค	1	.9
ใช้ควบคู่กับการใส่ปุ๋ย	สารป้องกันกำจัดวัชพืช	5	4.3
รวม		115	100

*หมายเหตุ : มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากกว่า 1 ระยะ

10. วิธีการให้น้ำมังคุด

การให้น้ำมังคุดส่วนใหญ่เกษตรกรจะให้น้ำโดยใช้สายยาง คิดเป็นร้อยละ 90.1 รองลงมาเป็นการให้น้ำโดยใช้ระบบสปริงเกอร์ คิดเป็นร้อยละ 6.3 (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 วิธีการให้น้ำ

วิธีการให้น้ำ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ใช้สายยาง	100	90.1
ใช้ระบบน้ำหยด	4	3.6
ใช้สปริงเกอร์	7	6.3
รวม	111	100

*หมายเหตุ : ใช้สายยางหมายถึง ระบบน้ำที่ปล่อยน้ำไปตามสายยางและใช้แรงงานคนในการให้น้ำนิยมใช้กับมังคุดแรกปลูก พื้นที่ปลูกไม่เกิน 3 ไร่
 : ใช้ระบบน้ำหยด หมายถึง ระบบน้ำที่ปล่อยไปตามท่อให้ไหลผ่านหัวน้ำหยด ติดตั้งหัวน้ำหยดทุกโคนต้นมังคุด นิยมใช้กับพื้นที่ขาดแคลนน้ำ
 : ใช้สปริงเกอร์ หมายถึง ระบบน้ำที่ปล่อยน้ำไปตามท่อให้ไหลผ่านหัวสปริงเกอร์ ติดตั้งหัวสปริงเกอร์ทุกโคนต้นมังคุด นิยมใช้กับสวนมังคุดที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 3 ไร่ขึ้นไป

11. แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตมังคุด

แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตมังคุดส่วนใหญ่เกษตรกรจะได้จากการขุดบ่อกักเก็บน้ำไว้ใช้เอง ภายในสวน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาเป็นน้ำที่ได้จากคลองชลประทาน คิดเป็นร้อยละ 18.6 (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตมังคุด

แหล่งน้ำ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
คลองชลประทาน	20	18.0
น้ำฝนจากธรรมชาติ	4	3.6
ขุดบ่อกักเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ	74	66.7
น้ำบาดาล	13	11.7
รวม	111	100

12. การใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตมังคุด

12.1 ระยะเวลาการใช้ปุ๋ยเคมี

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่ ใช้ปุ๋ยเคมีในระยะหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยแบ่งออกเป็นใช้ปุ๋ยเคมี 1-3 ครั้งต่อฤดูการผลิต ร้อยละ 74.8 ใช้ปุ๋ยเคมีมากกว่า 3 ครั้งต่อฤดูการผลิต ร้อยละ 6.3 รองลงมาใช้ปุ๋ยเคมีในระยะออกดอก แบ่งออกเป็น ใช้ปุ๋ยเคมี 1-3 ครั้งต่อฤดูการผลิต ร้อยละ 46.0 ใช้ปุ๋ยเคมีมากกว่า 3 ครั้ง ร้อยละ 14.4 (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 การใช้ปุ๋ยเคมี

ระยะเวลาการใช้ปุ๋ยเคมี	จำนวนครั้ง		
	ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	1-3 ครั้ง	มากกว่า 3 ครั้ง
ระยะก่อนมังคุดออกดอก	44 (39.6)	51 (46.0)	16 (14.4)
ระยะออกดอกติดผล	78 (70.3)	19 (17.1)	14 (12.6)
ระยะหลังการเก็บเกี่ยว	21 (18.9)	83 (74.8)	7 (6.3)

ใช้ปุ๋ยเคมีต่ำสุด 1 ครั้งต่อฤดูกาล

ใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1.76 ครั้งต่อฤดูกาล

ใช้ปุ๋ยเคมีสูงสุด 4 ครั้งต่อฤดูกาล

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .70

12.2 สูตรและอัตราปุ๋ยที่ใช้

12.2.1 ระยะก่อนออกดอก

ก. สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ก่อนมังคุดออกดอก เกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15

คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมาใช้สูตร 13-13-21 คิดเป็นร้อยละ 4.5 (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะก่อนมังคุดออกดอก

สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	44	39.6
15-15-15	58	52.3
13-13-21	5	4.5
16-16-16	1	.9
8-24-24	3	2.7
รวม	111	100

ข. อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีครั้งละ 2 กิโลกรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 18.9 รองลงมาใช้ปุ๋ยเคมีครั้งละ 1 กิโลกรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 12.6 เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยครั้งละ 1.32 กิโลกรัมต่อต้น ใช้ปุ๋ยเคมีสูงสุดครั้งละ 4 กิโลกรัมต่อต้น ต่ำสุดไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีในระยะก่อนมังคุดออกดอก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.47 (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะก่อนมังคุดออกดอกต่อครั้ง

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้(กก./ต้น/ครั้ง)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	44	36.9
0.50	3	2.7
1.00	14	12.6
1.50	8	7.2
2.00	21	18.9
2.50	2	1.8
3.00	11	9.9
4.00	8	7.2
รวม	111	100

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ต่ำสุดไม่ใช้ปุ๋ยเคมีในระยะก่อนออกดอก

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้สูงสุดครั้งละ 4 กิโลกรัมต่อต้น

อัตราปุ๋ยที่ใช้เฉลี่ยครั้งละ 1.32 กิโลกรัมต่อต้น

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.47

12.2.2 ระยะออกดอกติดผล

ก. สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้เกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 คิดเป็นร้อยละ 23.4 รองลงมาเป็นสูตร 15-15-15 คิดเป็นร้อยละ 3.6 (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะออกดอกติดผล

สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	78	70.3
15-15-15	4	3.6
13-13-21	26	23.4
13-21-21	2	1.8
9-21-21	1	.9
รวม	111	100

ข. อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีครั้งละ 2 กิโลกรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาใช้ปุ๋ยเคมีครั้งละ 1 กิโลกรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 5.4 เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย .64 กิโลกรัมต่อต้น ใช้ปุ๋ยเคมีสูงสุดครั้งละ 5 กิโลกรัมต่อต้น ต่ำสุดไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีในระยะออกดอกติดผล ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16 (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะออกดอกติดผลต่อครั้ง

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้(กก./ต้น/ครั้ง)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	78	70.3
0.05	2	1.8
1.00	6	5.4
1.50	3	2.7
2.00	12	10.8
2.50	2	1.8
3.00	5	4.5
5.00	3	2.7
รวม	111	100

อัตราปุ๋ยเคมีที่ต่ำสุด ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีในระยะออกดอกติดผล ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16
อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้สูงสุดครั้งละ 5 กิโลกรัมต่อต้น อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้เฉลี่ยครั้งละ .64 กิโลกรัมต่อต้น

12.2.3 ระยะเวลาหลังการเก็บเกี่ยว

ก. สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ เกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 คิดเป็นร้อยละ 76.6 รองลงมาเป็นสูตร 16-16-16 คิดเป็นร้อยละ 4.5 (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะเวลาหลังการเก็บเกี่ยว

สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	21	18.9
15-15-15	85	76.6
16-16-16	5	4.5
รวม	111	100

ข. อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีครั้งละ 2 กิโลกรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมาใช้ปุ๋ยเคมีครั้งละ 1 กิโลกรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 15.3 เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยครั้งละ 1.78 กิโลกรัมต่อต้น ใช้ปุ๋ยเคมีสูงสุดครั้งละ 5 กิโลกรัมต่อต้น ต่ำสุดไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีในระยะเวลาหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.33 (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะหลังการเก็บเกี่ยวต่อครั้ง

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ (กก./ต้น/ครั้ง)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	20	18.0
0.50	4	3.6
1.00	17	15.3
1.50	9	8.1
2.00	34	30.6
2.50	2	1.8
3.00	15	13.5
4.00	3	2.7
5.00	7	6.3
รวม	111	100

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้ต่ำสุด ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหลังการเก็บเกี่ยว

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้สูงสุดครั้งละ 5 กิโลกรัมต่อต้น

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.33

อัตราปุ๋ยเคมีที่ใช้เฉลี่ยครั้งละ 1.78 กก.ต่อต้น

13. การให้ปุ๋ยทางใบ

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดไม่มีการให้ปุ๋ยทางใบ เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต

14. การควบคุมปริมาณดอก

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดไม่มีการควบคุมปริมาณดอก และปริมาณการติดผล โดยปล่อยให้มังคุดออกดอกติดผลตามธรรมชาติ

15. วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่ใช้วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยใช้ไม้ไผ่ผ่าเป็นจ่าป่าสอย ร่วมกับการปีนขึ้นไปเก็บบนต้น คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาเก็บเกี่ยวโดยใช้ไม้ไผ่ผ่าเป็นจ่าป่าสอยเพียงอย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 25.2 (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต

วิธีการเก็บเกี่ยว	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ใช้ไม้ไผ่ผ่าจําปาสอย	28	25.2
ใช้ถุงสอยมังคุด	1	.9
ใช้ไม้ไผ่ผ่าเป็น จําปาสอยร่วมกับการ ป็นจั้นไปเก็บ	82	73.9
รวม	111	100

*หมายเหตุ : ใช้ไม้ไผ่ผ่า เป็นจําปาสอย หมายถึง อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวที่ทำจากไม้ไผ่ โดยการผ่า
ปลายไม้ไผ่ออกเป็น 4 แฉก ลักษณะคล้ายดอกจําปา ใช้เพื่อกลั่นให้เข้ารูปเป็นทรงกรวย
ใช้สวมได้ลูก มังคุดหมุนปลิดข้าว
: ใช้ถุงสอยมังคุด หมายถึง อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวที่ทำจากถุงผ้ามีขอบเป็นลวด บริเวณ
ขอบ จะมีเชือก สำหรับปลิดข้าวให้ผลมังคุดหล่นลงถุง ลักษณะคล้ายสวิงขนาดเล็กต่อ
ด้ามยาว

16.แหล่งความรู้ทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตและการตลาดจากโทรทัศน์ โดย
แบ่งออกเป็น รับรู้ข้อมูลข่าวสาร 1-3 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15.3 รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่า 3
ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารจาก วารสารเกี่ยวกับการเกษตร แบ่ง
ออกเป็นรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 1-3 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 14.4 รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่า 3 ครั้ง
ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 5.4 (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 แหล่งความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด

แหล่งความรู้	ความถี่ในการรับรู้(ครั้ง/เดือน)		
	ไม่รับเลย	1-3 ครั้ง	มากกว่า 3 ครั้ง
หนังสือพิมพ์	104 (93.7)	3 (2.7)	4 (3.6)
โทรทัศน์	33 (29.7)	17 (15.3)	61 (55.0)
วารสารเกี่ยวกับการเกษตร	89 (80.2)	16 (14.4)	6 (5.4)
เจ้าหน้าที่	107 (96.4)	4 (3.6)	0 (0.0)

รับรู้ข่าวสารต่ำสุด 1 ครั้งต่อเดือน

รับรู้ข่าวสารเฉลี่ย 1.22 ครั้งต่อเดือน

รับรู้ข่าวสารสูงสุด 4 ครั้งต่อเดือน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .59

17. ต้นทุนรวมในการผลิตมังคุดต่อปีต่อไร่

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดใช้ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ เป็นค่าปุ๋ยเคมี และค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช รองลงมาใช้เป็นค่าบรรจุน้ำหนัก ค่าจ้างแรงงาน และค่าขนส่ง เกษตรกรใช้ต้นทุนรวม ในการผลิตมังคุด เฉลี่ย 902.78 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่ใช้ต้นทุนการผลิตไม่เกิน 1,000 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.7 รองลงมาใช้ต้นทุนการผลิต 1,001-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.5 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดใช้ต้นทุนการผลิตสูงสุด 7,125 บาทต่อไร่ ต้นทุนต่ำสุด 250 บาทต่อไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 824.18 (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ต้นทุนการผลิตมังคุดต่อปีต่อไร่

ต้นทุนการผลิต	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ
ต้นทุนไม่เกิน 1,000 บาท	84	75.7
1,000-2,000 บาท	25	22.5
2,001 บาทขึ้นไป	2	1.8
รวม	111	100

ต้นทุนต่ำสุด 250 บาทต่อไร่

ต้นทุนเฉลี่ย 902.78บาทต่อไร่

ต้นทุนสูงสุด 7,125 บาทต่อไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 824.18

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดมังคุดของเกษตรกร

1. ลักษณะการจำหน่ายมังคุดของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อที่สวนของเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 87.4 รองลงมาเกษตรกรจำหน่ายผลผลิตให้แก่ตัวแทนผู้ส่งออก คิดเป็นร้อยละ 7.2 (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 ลักษณะการจำหน่ายมังคุดของเกษตรกร

ลักษณะการจำหน่าย	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
จำหน่ายที่สวน	97	87.4
จำหน่ายแก่พ่อค้าในตลาดหัวขีว	5	4.5
จำหน่ายแบบเหมาสวน	1	.9
จำหน่ายแก่ผู้ส่งออก	8	7.2
รวม	111	100

2. ประเภทของพ่อค้าที่รับซื้อผลผลิต

พ่อค้าที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 98.2 รองลงมาเป็นพ่อค้าจากต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 1.8 (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 ประเภทพ่อค้าที่รับซื้อผลผลิต

ประเภทของพ่อค้า	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
พ่อค้าในท้องถิ่น	109	98.2
พ่อค้าจากต่างถิ่น	2	1.8
รวม	111	100

*หมายเหตุ : พ่อค้าในท้องถิ่น หมายถึง พ่อค้าที่มีถิ่นอาศัยอยู่ใน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
: พ่อค้าจากต่างถิ่น หมายถึง พ่อค้าที่มีถิ่นอาศัยอยู่นอกเขต อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เหตุผลในการจำหน่ายผลผลิต

เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น เนื่องจากพ่อค้าให้ราคาสูง คิดเป็นร้อยละ 64.9 รองลงมาจำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น เพราะเป็นบุคคลที่เกษตรกรรู้จักเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 27.0 (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 เหตุผลในการจำหน่ายผลผลิต

เหตุผลในการจำหน่าย	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ให้ราคาสูง	72	64.9
เป็นบุคคลนอกหมู่บ้านที่รู้จัก	30	27.0
เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ	1	.9
ไม่ทราบจะไปขายให้ใคร	1	.9
เป็นบุคคลในหมู่บ้าน	7	6.3
รวม	111	100

4. ผู้กำหนดราคาซื้อขายมังคุด

ผู้กำหนดราคาในการซื้อขายมังคุดส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้า-แม่ค้าที่มาบซื้อผลผลิต โดยเสนอราคาแก่เกษตรกรพอใจคิดเป็นร้อยละ 95.5 รองลงมาเกษตรกรกำหนดราคาเอง คิดเป็นร้อยละ 4.5 (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 ผู้กำหนดราคาซื้อขายมังคุด

ผู้กำหนดราคา	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ตัวเกษตรกรเอง	5	4.5
พ่อค้า-แม่ค้า	106	95.5
รวม	111	100

5. การตัดคุณภาพหรือการตัดเกรดก่อนการจำหน่าย

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีการตัดคุณภาพ หรือตัดเกรดผลผลิตก่อนการจำหน่าย โดยการตัดเพียงขนาดและสีของผล คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาไม่มีการตัดคุณภาพ หรือไม่มีการตัดเกรดก่อนการจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 45.0 (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 การตัดคุณภาพหรือการตัดเกรดก่อนการจำหน่าย

การตัดคุณภาพ/ตัดเกรด	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีการตัดเกรด(ขายรวม)	50	45.0
มีการตัดเกรด	61	55.0
รวม	111	100

6. ผลผลิตมังคุด

6.1 ผลผลิตมังคุดทั้งหมด

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดได้ปริมาณผลผลิตมังคุดทั้งหมดเฉลี่ย 2,439.10 กิโลกรัมต่อปี ส่วนใหญ่ได้ปริมาณผลผลิตมังคุดทั้งหมดไม่เกิน 1,000 กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นร้อยละ 51.4 รองลงมาได้ปริมาณผลผลิตมังคุดทั้งหมด 1,001 - 3,000 กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นร้อยละ 18.9 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดได้ปริมาณผลผลิตมังคุดทั้งหมดสูงสุด 8,000 กิโลกรัมต่อปี ต่ำสุด 100 กิโลกรัมต่อปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,531.82 (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 ผลผลิตมังคุดทั้งหมด

ผลผลิตมังคุดทั้งหมด	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 กิโลกรัม	57	51.4
1,001 - 3,000 กิโลกรัม	21	18.9
3,001 - 5,000 กิโลกรัม	18	16.2
5,001 - 7,000 กิโลกรัม	7	6.3
7,001 กิโลกรัม ขึ้นไป	8	7.2
รวม	111	100

ผลผลิตทั้งหมดต่ำสุด 100 กิโลกรัมต่อปี ผลผลิตทั้งหมดเฉลี่ย 2,439.10 กิโลกรัมต่อปี
ผลผลิตทั้งหมดสูงสุด 8,000 กิโลกรัมต่อปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,531.82

6.2 ผลผลิตมังคุดต่อไร่

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุด ได้ปริมาณผลผลิตมังคุดเฉลี่ย 569.58 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนใหญ่ได้ปริมาณผลผลิตไม่เกิน 500 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.6 รองลงมาได้ปริมาณผลผลิต 501-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.3 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดได้ปริมาณผลผลิตสูงสุด 2,400 กิโลกรัมต่อไร่ ต่ำสุด 100 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 736.22 (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 ปริมาณผลผลิตมังคุดต่อไร่

ปริมาณผลผลิต	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ผลผลิตไม่เกิน 500 กิโลกรัม	65	58.6
501 - 1,000 กิโลกรัม	37	33.3
1,001 - 1,500 กิโลกรัม	4	3.6
1,501 - 2,000 กิโลกรัม	2	1.8
2,001 กิโลกรัม ขึ้นไป	3	2.7
รวม	111	100

ปริมาณผลผลิตต่ำสุด 100 กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 569.58 กิโลกรัมต่อไร่

ปริมาณผลผลิตสูงสุด 2,400 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 736.22

7. การจำหน่ายผลผลิต

7.1 ราคาที่เกษตรกรได้รับในฤดูกาลที่ผ่านมา

ผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาดในช่วงเวลาที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลให้ราคาผลผลิตแตกต่างกันไปด้วย ช่วงราคาที่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับ 31-35 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 27.9 รองลงมา 26-30 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 21.6 ราคาผลผลิตเฉลี่ย 38.10 บาทต่อกิโลกรัม ราคาผลผลิตสูงสุด 90 บาทต่อกิโลกรัม ราคาต่ำสุด 17 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.92 (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 ราคาที่เกษตรกรได้รับในฤดูกาลที่ผ่านมา

ราคาในฤดูกาลที่ผ่านมา(บาท/กก.)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
20 - 25 บาท	7	6.3
26 - 30 บาท	24	21.6
31 - 35 บาท	31	27.9
36 - 40 บาท	20	18.0
41 - 45 บาท	14	12.6
46 - 50 บาท	8	7.2
50 บาทขึ้นไป	7	6.3
รวม	111	100

ราคาต่ำสุด 17 บาทต่อกิโลกรัม

ราคาเฉลี่ย 38.10 บาทต่อกิโลกรัม

ราคาสูงสุด 90 บาทต่อกิโลกรัม

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.92

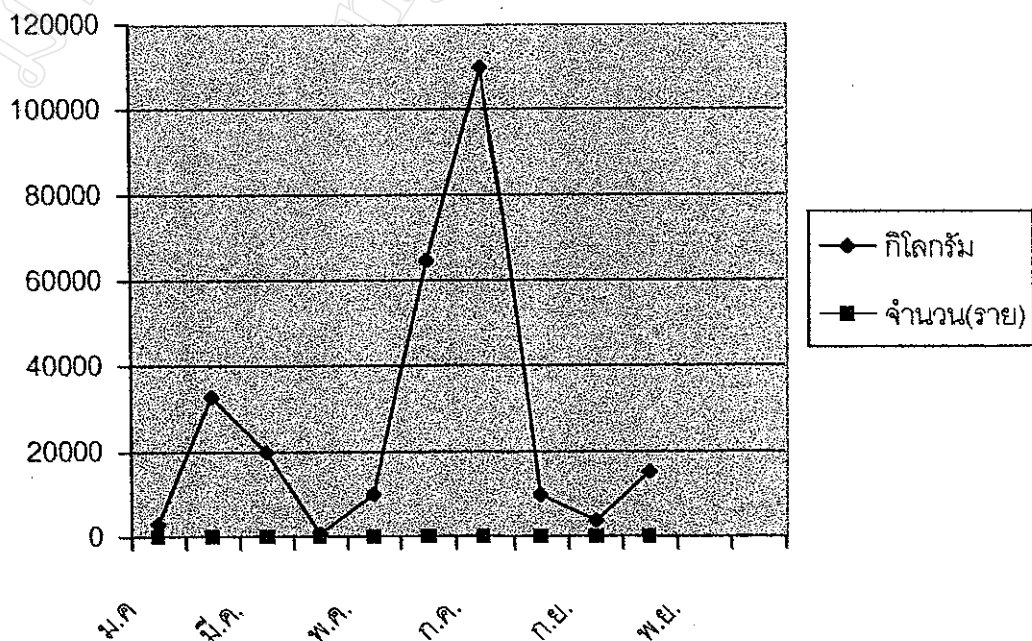
7.2 ช่วงเดือนที่เกษตรกรนำผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาด

เกษตรกรส่วนใหญ่นำผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาดในช่วงเดือน กรกฎาคม คิดเป็นร้อยละ 48.7 ปริมาณผลผลิต 109,840 กิโลกรัม รองลงมาเกษตรกรนำผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาด ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 16.2 ปริมาณผลผลิต 32,700 กิโลกรัม (ตารางที่ 42, แผนภูมิที่ 4)

ตารางที่ 42 ช่วงเดือนที่เกษตรกรนำผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาด

อันดับ	ช่วงที่มังคุดออกสู่ตลาด	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	กิโลกรัม
1	กรกฎาคม	54	48.7	109,840
2	มิถุนายน	16	14.4	64,800
3	กุมภาพันธ์	18	16.2	32,700
4	มีนาคม	5	4.5	19,800
5	ตุลาคม	2	1.8	15,000
6	พฤษภาคม	4	3.6	10,100
7	สิงหาคม	6	5.4	9,950
8	กันยายน	2	1.8	3,800
9	มกราคม	2	1.8	3,000
10	เมษายน	2	1.8	800
รวม	-	111	100	269,790

แผนภูมิที่ 4 ช่วงเดือนที่เกษตรกรนำผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาด

7.3 ช่วงราคาที่แพงและถูกที่สุดในรอบปี

7.3.1 ช่วงราคาที่แพงที่สุดในรอบปี

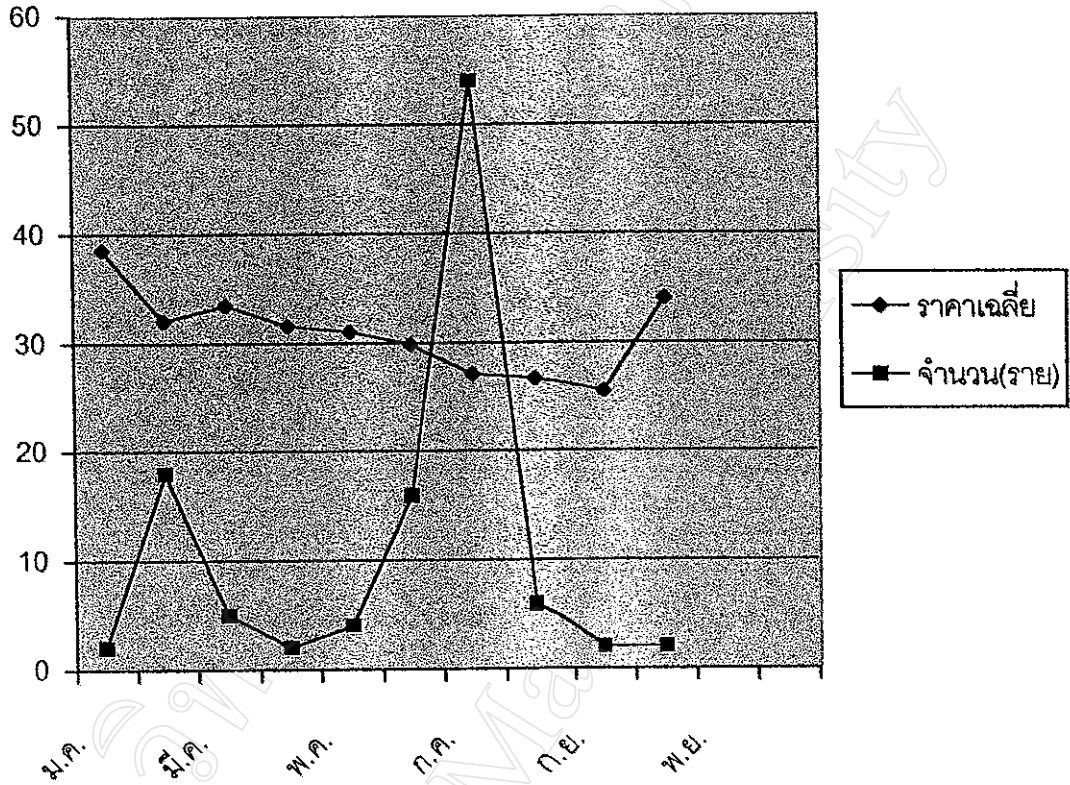
ช่วงที่มังคุดมีราคาแพงที่สุดในรอบปี อยู่ในเดือนมกราคม เกษตรกรนำผลผลิตออกจำหน่าย ร้อยละ 1.8 ราคาที่ได้รับเฉลี่ย 38.50 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาอยู่ในเดือนตุลาคม เกษตรกรนำผลผลิตออกจำหน่าย ร้อยละ 1.8 ราคาที่ได้รับเฉลี่ย 34.00 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 43, แผนภูมิที่ 5)

7.3.2 ช่วงที่มังคุดมีราคาถูกที่สุดในรอบปี อยู่ในเดือนกันยายน เกษตรกรนำผลผลิตออกจำหน่าย ร้อยละ 1.8 ราคาที่ได้รับเฉลี่ย 25.50 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาอยู่ในเดือนสิงหาคม เกษตรกรนำผลผลิตออกจำหน่าย ร้อยละ 5.4 ราคาที่ได้รับเฉลี่ย 26.67 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 43, แผนภูมิที่ 5)

ตารางที่ 43 ช่วงราคาที่แพงที่สุดในรอบปี

อันดับ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	เดือน	ราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัม
1	2	1.8	มกราคม	38.50 บาท
2	2	1.8	ตุลาคม	34.00 บาท
3	5	4.5	มีนาคม	33.40 บาท
4	18	16.2	กุมภาพันธ์	32.00 บาท
5	2	1.8	เมษายน	31.50 บาท
6	4	3.6	พฤษภาคม	31.00 บาท
7	16	14.4	มิถุนายน	29.88 บาท
8	54	48.7	กรกฎาคม	27.06 บาท
9	6	5.4	สิงหาคม	26.67 บาท
10	2	1.8	กันยายน	25.50 บาท

แผนภูมิที่ 5 ช่วงราคาที่เหมาะสมและถูกที่สุดในรอบปี

8. รายได้สุทธิจากการจำหน่ายมังคุด

8.1 รายได้จากการจำหน่ายมังคุดทั้งหมด

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้จากการจำหน่ายมังคุดทั้งหมดเฉลี่ย 74,613.06 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีรายได้ทั้งหมด 10,001 - 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมามีรายได้ทั้งหมดไม่เกิน 10,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุด มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสูงสุด 600,000 บาทต่อปี ต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 102,775.50 (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 รายได้ทั้งหมดจากการจำหน่ายมังคุด

รายได้ทั้งหมด	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000 บาท	25	22.5
10,001 - 50,000 บาท	46	41.5
50,001 - 90,000 บาท	5	4.5
90,001 - 130,000 บาท	10	9.0
130,001 - 170,000 บาท	8	7.2
170,001 - 210,000 บาท	6	5.4
210,001 - 250,000 บาท	2	1.8
250,001 ขึ้นไป	9	8.1
รวม	111	100

รายได้ทั้งหมดต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี   รายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 74,613.06 บาทต่อปี

รายได้ทั้งหมดสูงสุด 600,000 บาทต่อปี   ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 102,775.50

8.2 รายได้สุทธิจากการจำหน่ายมังคุดต่อไร่

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้สุทธิเฉลี่ย 15,010.25 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิ 5,001 - 10,000 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.4 รองลงมาที่รายได้สุทธิไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.6 เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีรายได้สุทธิจากการจำหน่ายผลผลิตสูงสุด 66,000 บาทต่อไร่ รายได้สุทธิต่ำสุด 975 บาทต่อไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4384.82 (ตารางที่ 45)

ตารางที่ 45 รายได้สุทธิจากการจำหน่ายมังคุด

รายได้สุทธิต่อไร่	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท	25	22.6
5,001 - 10, 000 บาท	26	23.4
10,000 - 15,000 บาท	22	19.8
15,001 - 20,000 บาท	15	13.5
20,001 - 25,000 บาท	4	3.6
25,000 - 30,000 บาท	6	5.4
30,001 บาทขึ้นไป	13	11.7
รวม	111	100

รายได้สุทธิต่ำสุด 975 บาทต่อไร่

รายได้สุทธิเฉลี่ย 15,010.25 บาทต่อไร่

รายได้สุทธิสูงสุด 66,000 บาทต่อไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4384.82

9. วิธีการขนส่ง

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยผลผลิตมังคุดมีน้อย การขนส่งส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาขนส่งโดยใช้รถบรรทุกเล็ก 4 ล้อ คิดเป็นร้อยละ 17.1 (ตารางที่ 46)

ตารางที่ 46 วิธีการขนส่ง

วิธีการขนส่ง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
รถจักรยานยนต์	88	79.3
รถบรรทุกขนาดใหญ่	1	.9
รถบรรทุกขนาดเล็ก	19	17.1
อื่นๆ	3	2.7
รวม	111	100

*หมายเหตุ : อื่นๆ หมายถึง เกษตรกรไม่มีการขนส่งผลผลิตเนื่องจากเกษตรกรขายผลผลิตที่สวนหรือจำหน่ายผลผลิตแบบเหมาสวน รวมไปถึงการขนส่งโดยใช้แรงงานคนแบกหามผลผลิต

10. การบรรจุหีบห่อก่อนการจำหน่าย

เกษตรกรใช้ภาชนะในการบรรจุผลผลิตเพื่อการขนส่ง และการจำหน่าย โดยส่วนใหญ่จะใช้เข่งไม้ไผ่ คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาเป็นตะกร้าพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 38.7 (ตารางที่ 47)

ตารางที่ 47 การบรรจุหีบห่อก่อนการจำหน่าย

การบรรจุหีบห่อ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เข่งไม้ไผ่	68	61.3
ตะกร้าพลาสติก	43	38.7
รวม	111	100

11. ความพึงพอใจในการทำสวนมังคุด

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความพึงพอใจในการทำสวนมังคุด เนื่องจากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 19.8 และผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในการทำสวนมังคุด เพราะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ 47.7 (ตารางที่ 48)

ตารางที่ 48 ความพึงพอใจในการทำสวนมังคุด

ความพึงพอใจ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่มีความพึงพอใจ		
สาเหตุ - ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ	22	19.8
- ผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ	36	32.5
มีความพึงพอใจเพราะ		
- ให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า	53	47.7
รวม	111	100

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิต และการตลาดมังคุดของเกษตรกร

1. ปัญหาแมลงศัตรูพืช

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านแมลงศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 25.23 พบว่ามีปัญหาจากการเข้าทำลายกัดกินใบอ่อน และเปลือยไฟ ไรแดง เข้าทำลายในช่วงออกดอกติดผลทำให้ผลมีผิวกร้าน และมียางไหลผลผลิตที่ได้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด (ตารางที่ 49)

2. ปัญหาวัชพืช

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านวัชพืช คิดเป็นร้อยละ 33.33 พบว่าวัชพืชระบาดรุนแรงในช่วงหน้าฝนทั้งขึ้นปกคลุมในสวน และได้โคนต้น วัชพืชที่ระบาดมากได้แก่ หญ้าคา และสาบเสือ (ตารางที่ 49)

3. ปัญหาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 4.50 พบว่ามีปัญหาด้านราคาของสารเคมี และขาดแคลนเครื่องมืออุปกรณ์ในการฉีดพ่น (ตารางที่ 49)

4. ปัญหาการให้น้ำ

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านการให้น้ำ คิดเป็นร้อยละ 35.14 พบว่า เกษตรกรไม่มีเงินทุนในการจัดการระบบการให้น้ำ และระบบน้ำที่ใช้ในปัจจุบันยังไม่ได้มาตรฐาน (ตารางที่ 49)

5. ปัญหาแหล่งน้ำ

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านแหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ 41.44 พบว่าพื้นที่ปลูกมังคุดของเกษตรกรบางส่วน ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และน้ำที่เกษตรกรขุดบ่อกักเก็บไว้มีไม่เพียงพอในช่วงหน้าแล้ง (ตารางที่ 49)

6. ปัญหาการใช้ปุ๋ย

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านการใช้ปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 17.12 พบว่าเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สูตรปุ๋ยให้เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโตของมังคุด ในแต่ละช่วง รวมทั้งขาดความรู้ในด้านปริมาณการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม ประกอบกับปุ๋ยที่ใช้มีราคาสูง (ตารางที่ 49)

7. ปัญหาการเก็บเกี่ยว

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 8.11 พบว่าการเก็บเกี่ยวผลผลิตทำได้ยาก เนื่องจากมังคุดเป็นไม้ผลที่มีทรงต้นสูง และพุ่มหนาทึบ ประกอบกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวยังไม่ได้มาตรฐาน ทำให้มีผลล้น ผลแตกมียางไหล และผลผลิตบางส่วนตกลงพื้นได้รับความบอบช้ำ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผลผลิต (ตารางที่ 49)

8. ปัญหาข่าวสารด้านการผลิตและการตลาด

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต และการตลาด คิดเป็นร้อยละ 11.71 พบว่าเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตไม่สม่ำเสมอ ประกอบกับเกษตรกรไม่ทราบความเคลื่อนไหวของราคาผลผลิตในท้องตลาด (ตารางที่ 49)

9. ปัญหาการจำหน่ายผลผลิต

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านราคาผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 47.75 พบว่าผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาดในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้ราคาผลผลิตในแต่ละช่วงแตกต่างกัน ประกอบกับแหล่งรับซื้อแต่ละที่ให้ราคาไม่เท่ากัน (ตารางที่ 49)

10. ปัญหาราคาผลผลิต

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านราคาผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 47.75 พบว่าผลผลิตมังคุดออกสู่ตลาดในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้ราคาผลผลิตในแต่ละช่วงแตกต่างกัน ประกอบกับแหล่งรับซื้อแต่ละที่ให้ราคาไม่เท่ากัน (ตารางที่ 49)

11. ปัญหาคุณภาพผลผลิต

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านคุณภาพผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 74.77 พบว่าผลผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด ผลขนาดเล็ก มีวงรี้น ผลแตกยางไหล เนื่องจากการทำลายของเพลี้ยไฟ ไรแดง (ตารางที่ 49)

12. ปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝน

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีปัญหาด้านน้ำท่วมขังในฤดูฝน คิดเป็นร้อยละ 0.90 พบว่าพื้นที่ส่วนที่เป็นที่ลุ่มมักประสบกับปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้มังคุดชะงักการเจริญเติบโต และยากแก่การจัดการ (ตารางที่ 49)

ตารางที่ 49 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

อันดับ	สภาพปัญหา	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1	ปัญหาคุณภาพผลผลิต	83	74.8
2	ปัญหาราคาผลผลิต	53	47.8
3	ปัญหาแหล่งน้ำ	46	41.4
4	ปัญหาการให้น้ำ	39	35.1
5	ปัญหาวัชพืช	37	33.3
6	ปัญหาแมลงศัตรูพืช	28	25.2
7	ปัญหาการใช้ปุ๋ย	19	17.1
8	ปัญหาข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต และ การตลาด	13	11.7
9	ปัญหาการจำหน่ายผลผลิต	11	9.9
10	ปัญหาการเก็บเกี่ยว	9	8.1
11	ปัญหาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	5	4.5
12	ปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝน	1	.9

*หมายเหตุ : เกษตรกรมีปัญหาอุปสรรคมากกว่า 1 ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้ผลิตมังคุด ถึงวิธีการจัดการผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช การติดตั้งระบบน้ำ ความรู้เรื่องปุ๋ย และการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อลดการสูญเสีย
2. ควรมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการรวมกลุ่ม ผลิตมังคุดคุณภาพดี เพื่อการส่งออก
3. หน่วยงานของรัฐบาลควรให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรในการรวมกลุ่ม ผลิตมังคุดคุณภาพดีเพื่อการส่งออก